

A Kultúra és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmevilága. I. *Gaal János, Beöthy Zoltán, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai.* Kötve K 1.60
2. A szikratáviró. *A. Slaby* tanárnak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta *Kreuzer Géza* mérnök. Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Irta *Wilhelm Bölsche*, ford. *Schöpfung Aladár*. Kötve K 2.40
5. Kant-Breviarium. Kant világnézete és életfelfogása. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította *dr. Gross Félix*, ford. *dr. Polgár Gyula*. Kötve K 1.60
6. Az emberiség jövője. Irta *Heinrich Lohzky*, fordította *Schöpfung Aladár*. Kötve K 1.20
7. A vagyon tudománya. Irta *I. A. Hobson*, fordította *dr. Süds Zoltán*. Kötve K 2.—
8. A szociológia vizsgálata. Irta *G. Palante*, ford. *dr. Mikes Lajos*. Kötve K 1.60
9. A tömegek lélektana. Irta *Le Bon*, ford. *Balla Antal*. Kötve K 2.—
10. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összegejtötte *Paul Gsell*, ford. *Farkas Zoltán*. Kötve K 1.20
11. Henri Bergson filozófiája. Irta *René Gillouin*, ford. *Farkas Zoltán*. Kötve K 1.20
12. Széchenyi eszmevilága. II. kötet. Irta *Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsüinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő* tanulmányai. Kötve K 1.60
13. A francia irodalom főirányai. Irta *G. L. Strachey*, angolból ford. *Schöpfung Aladár*. Kötve K 1.60
14. A világegyetem élete. Irta *Svante Arrhenius*, fordította *Polgár Gyula*. Kötve K 2.—
15. Az ember helye a természetben. Irta *Lembossék Mihály dr.* Kötve K 1.60
16. Az élet értelme és értéke. Irta *Rudolf von Eucken*, ford. *Schöpfung Aladár*. Kötve K 2.—
17. A gondolatszabadság története. Irta *J. B. Bury*, ford. *Balog Gábor*. Kötve K 2.—

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nél
Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvárusnál

Érdekes ujdonság!

A mai magyar művészet Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Előszóval ellátta:
GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAI GYULA

Cikkeket írták:
GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSÓ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvárusnál.

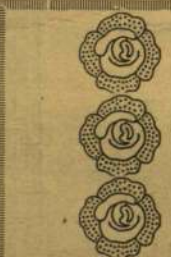
AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkekkel tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenntartott kisrepülőgép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, I. ker., Rerek-utca 46. sz.

Olvassa a hirdeléseket!

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

29. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL

BUDAPEST, JULIUS 16.

AZ ÁLLÁSOKHOZ VEZETŐ FÖLDALATTI KIS VASUT, MELYEN A LEGÉNYSEGET SZÁLLITJÁK.

AZ OROSZ HARCZTÉRRŐL. — Gara Arnold rajza.

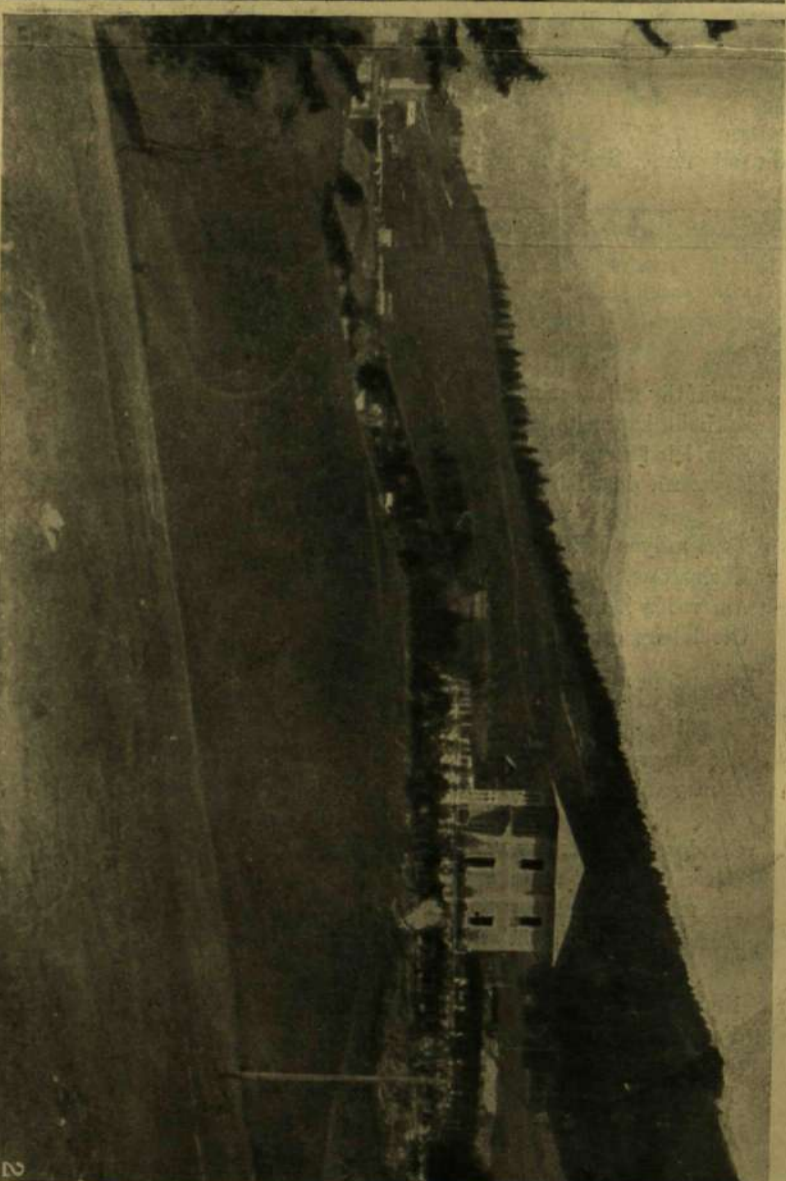
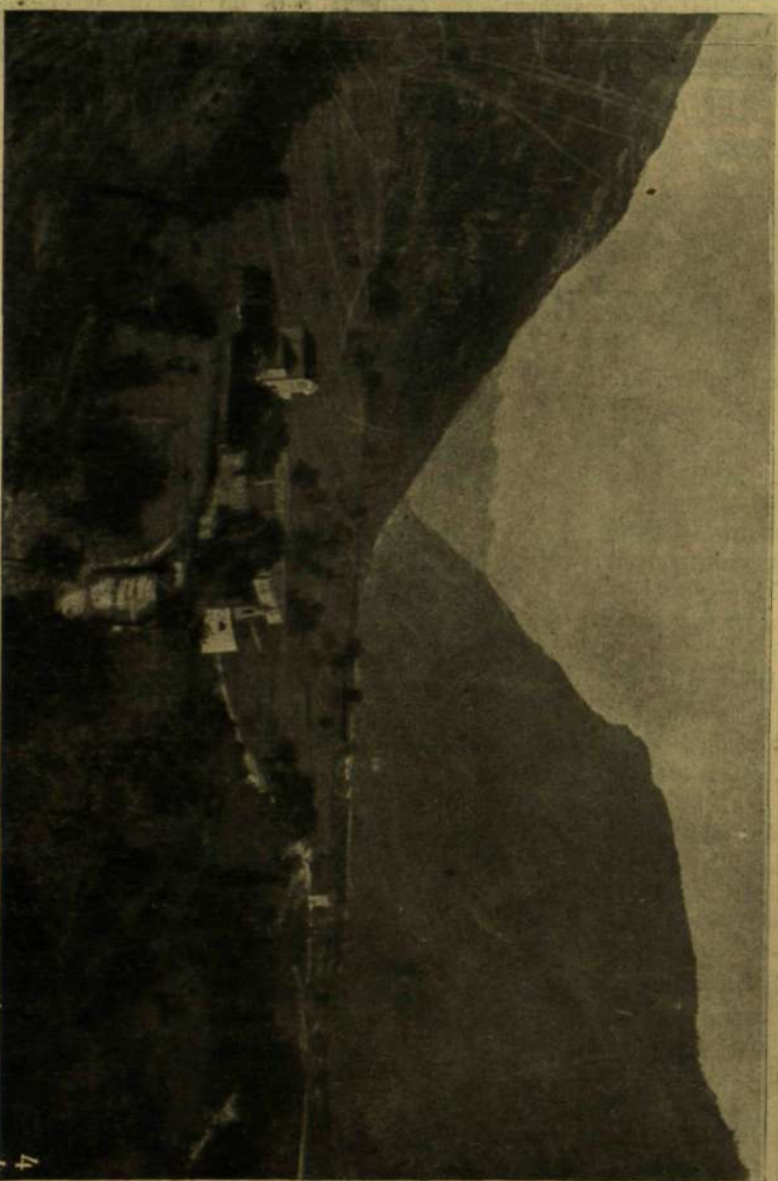
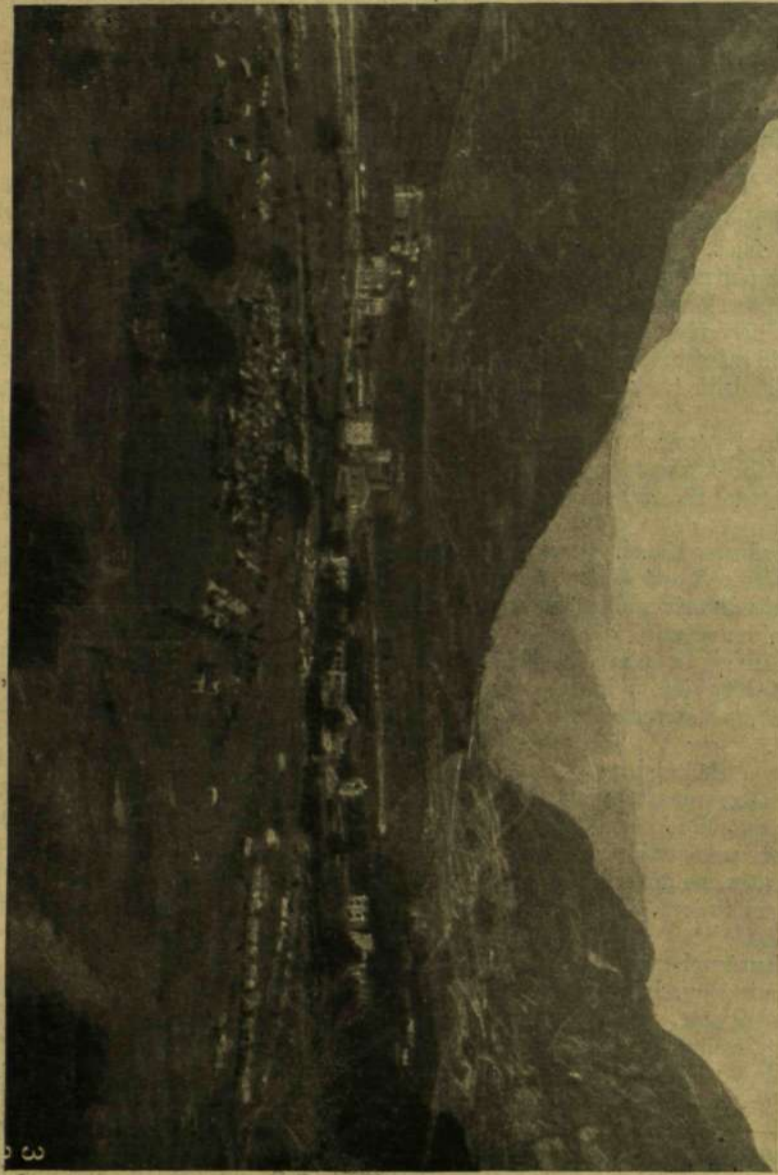
Most jelent meg!

Köveskúti Jenő versei ÁRNYAK

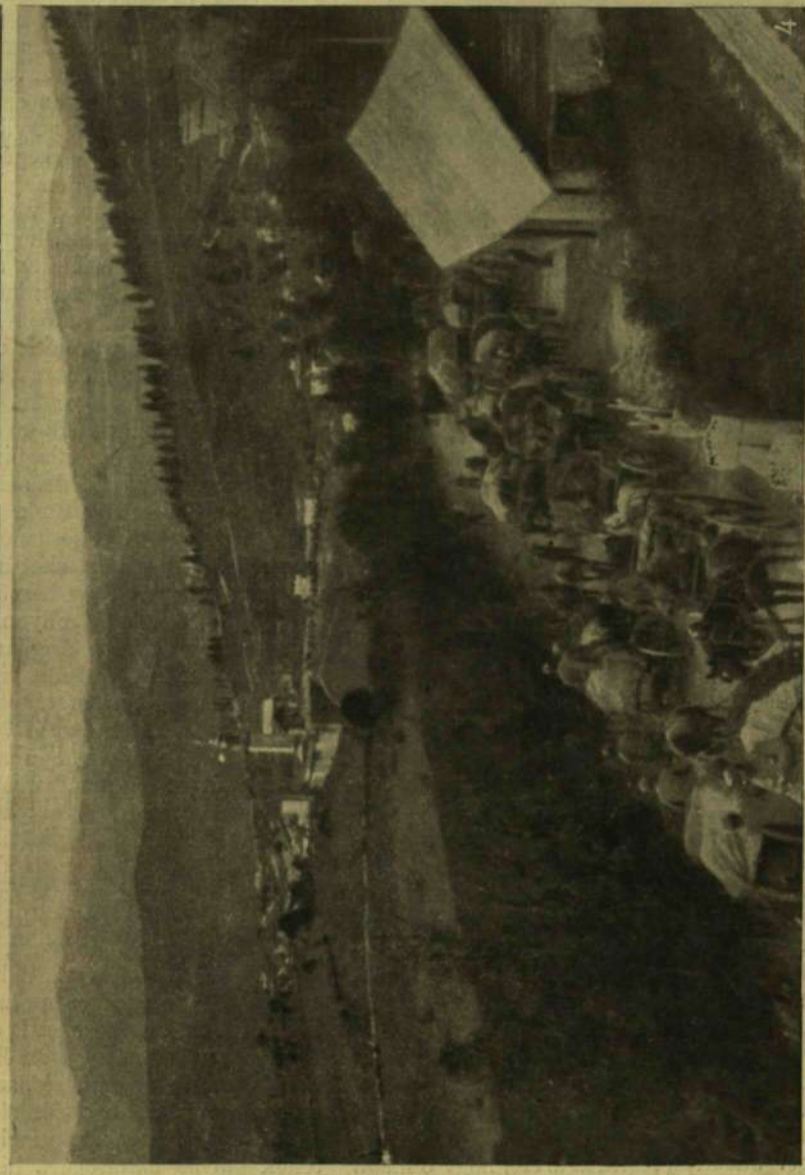
Szalay Pál rajzaival

Ára 3 korona

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvárusnál

1. Az Assa völgye. — 2. Az alberdói fensík. — 3. Az Astico völgye San-Pictorál. — 4. Az Astico völgye Assiepo előtt, háttérben a Monte-Pau.
AZ OLASZ HÁBORÚ SZÍNTEREI. — Jely Gyula, a harcokra kiküldött munkatársak fényképei.

1. A Monte-Barco, Monte-Cougio és Corbin erőd. — 2. A Monte Cimone, Monte-Novigno, a háttérben a Monte-Tonezza. — 3. Az albarodo-rotzói fensík a Monte-Passubioval. — 4. Az albarodo-rotzói fensík, a háttérben a Monte-Passubio (Astico völgye).
AZ OLASZ HÁBORÚ SZÍNTEREI. — Jely Gyula, a harcokra kiküldött munkatársak fényképei.

SCHIEER ALTENGERNAGY

a német hajóhad parancsnoka a skagerraki tengeri csatában.

AZ ANGOL VIZSGA.

Deák Ferencz híres mondása : a hazáért mindent szabad, sőt kell kockáztatni csak magát a hazát nem szabad kockára tenni soha, angol értelmezésben kissé módosul. Az angol gondolkodásban ez a mondat így szól : Angliáért minden más országot, szövetséget és barátot kockára szabad sőt kell tenni, csak magát Angliát soha. Ez a fölfogás lehet rideg, önző, könyörtelen, sőt szívtelen, de az okossága nem kétes és a hazafiassága is nehezen vitatható. Egy nemzet : öncélú a legteljesebb mértékben. Ha szerelmes magába és minden mást a világon szíves készséggel odaad és föláldoz azért, hogy ő magaboldog, nagy, viruló és hatalmas legyen : ez nagyon megérthető és annál megbocsáthatóbb, mert nem is kér bocsánatot. Ezt a minden mást az angol nagyon tágan, sőt határtalanul értelmezi. Nemcsak az ellensége pusztulását kívánja, hanem a szövetségese pusztulása ellen sincs kifogása a meddig ez a romlás neki többet használ, mint a mennyit árt. Nem kellett Olaszországtól várnia a bizonyosságot arra, hogy szövetségeseből is lehet ellenség. Minden állam volt már mindegyiknek szövetségese és ellensége, a mennyiben a nagy földrajzi távolságok lehetlenné nem tették az érdekeik érintkezését. Japán rövid idővel ezelőtt Anglia mélységes öröme verte meg Oroszországot, melynek most meghittebb szövetségese, mint a mennyire közös testvérük, ugyancsak Anglia, a szíve szerint kívánatosnak érzi.

Ha Anglia a háborút abban a reménységben piszkálta ki az események zavarosából, hogy a szövetségesei fognak helyette vérekedni, érette vérezni és neki győzni : a szándéka nem támadható. Ha sikerül : legfőleg irigyelni lehet, hogy ilyen jó dolga volt, de az erkölcsi bíráló a valószínűségnek nem fóruma. A siker souverain és ha erkölcsileg nem tudja megokolni magát, egyszerűen adós marad az indokolással. A győztest senki se vonja kérdőre. A siker trónon ül, hódolókat fogad, kegyet és parancsot oszt. Ura annak a kitérőnek, de ura annak is, a ki szolgájának szegődővén vagy eszközévé válván, urává tette.

De két esztendő haladás után a háború Anglia személyéhez ért. Nem a házáig ugyan, de az angolnak ki kellett jönnie a házából, hogy a rettentő jövővénynek a saját portájára való behatolását megakadályozza. Ez már nyilván csalódást jelent. Nem a moráljával hibázott Anglia, hanem abban tévedett, a miben erősebbnek kellett lennie : a számításában. Nem rosszul érezt, a mi siker esetén neki bizonyára mellékes, hanem — a mi kalmárnál, vállalkozónál egyedül végzetes — rosszul spekulált. A mesternek, a ki idáig a nagy vállalkozás adminisztrációját igazgatta, be kellett állania a műhelybe és magára öltetni a munkáskötényt. Ez, enyhén szólva, visszakerülés egy olyan állapotba, a melyből ez a dús, ravasz és gögös hatalom már kétszáz esztendő előtt kiemelkedett.

Nagy megroppanások nélkül ilyen visszahaj-

lás nem történik. De tudjuk, a nagy megroppanás megvolt. Mikor Anglia az emberi szabadság, a kultúra békés fejlődésének biztosítása, jelszavával nekikindította a févilágot, a hogy ő hirdette nem Németországnak, hanem a német militarizmusnak, a jelszavakban programmot adott. Megszabadítani az emberiséget a német terror veszedelmétől, ez nyilván nem jelenthetett mást, mint Anglia képeire formálni át Németországot. Mert saját magát Anglia bizonyára nem tartja az emberiség veszedelmének. Sőt az a büszke meggyőződése, hogy a legnagyobb erkölcsi javak garanciája az állami szervezetnek az a formája, a melynek mintájával ő szolgálhat.

De ime két esztendő múlva Németország ugyanaz, a mi volt azelőtt, ellenben Anglia nagyobb változáson ment át e két esztendőben, mint évszázadok folyamán. Az általános védkötelezettség behozatala a legdöntőbb egyéni vonását törölte el a világbiro szigetországnak. Balfour lord július 3-ikán azt mondta :

— A mit mi műveltünk, azt a történelem a világ legnagyobb teljesítményének fogja elismerni. Másfél év alatt elértünk oda, a hová Németország negyven évi készülődéssel jutott.

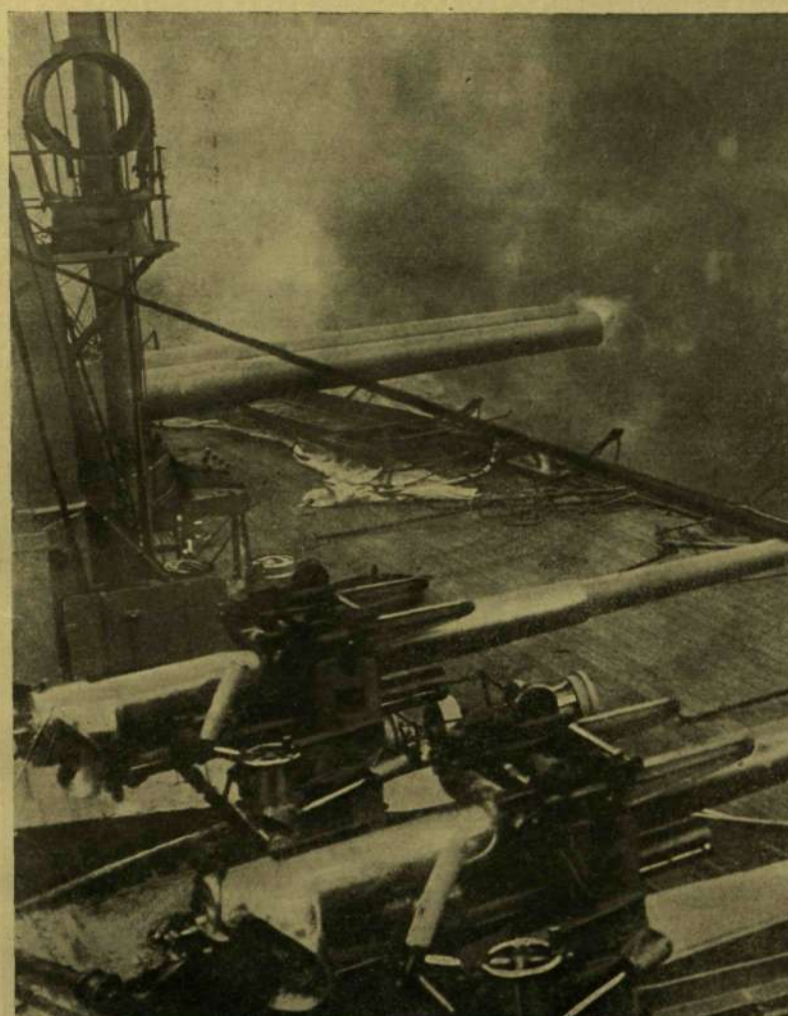
Ez a kijelentés a milyen nagy, legalább is olyan furesa. Hiszen Angliának nem az volt a programja, hogy a militarizmusban másfél év alatt utolérdje Németországot. Ha mégis ez történt : az ellenkező helyre ért, mint a hová indult. Ha pedig a célja irányában haladt : egészen mást hirdetett, mint a mit akart. A mi nem ellenkezik a moráljával : de az előbbi föltevés mégis valószínűbb. Anglia akarata ellenére militarizálódott. A militarizálódás tényét eltagadnia lehetetlen : de annál kétségesebb, hogy a mértéke csakugyan megfelel-e annak, a mit tagadni nem lévén lehetséges, bevall, sőt hirdet?

Elért-e oda valóban Anglia, a hová Németország a katonai hatalomban eljutott? Mikor Balfour a szövetségeseiket is egy kalap alá vette Angliával, kissé túlságosan élt a tévedhetőségi emberi jogával. Se a francia, se az orosz militarizmus nem fiatalabb a németnél. Sőt idősebbek nála. Csak az angol az, a mely modern szervezeteinek pályás fiatalására hivatkozhatik. De a

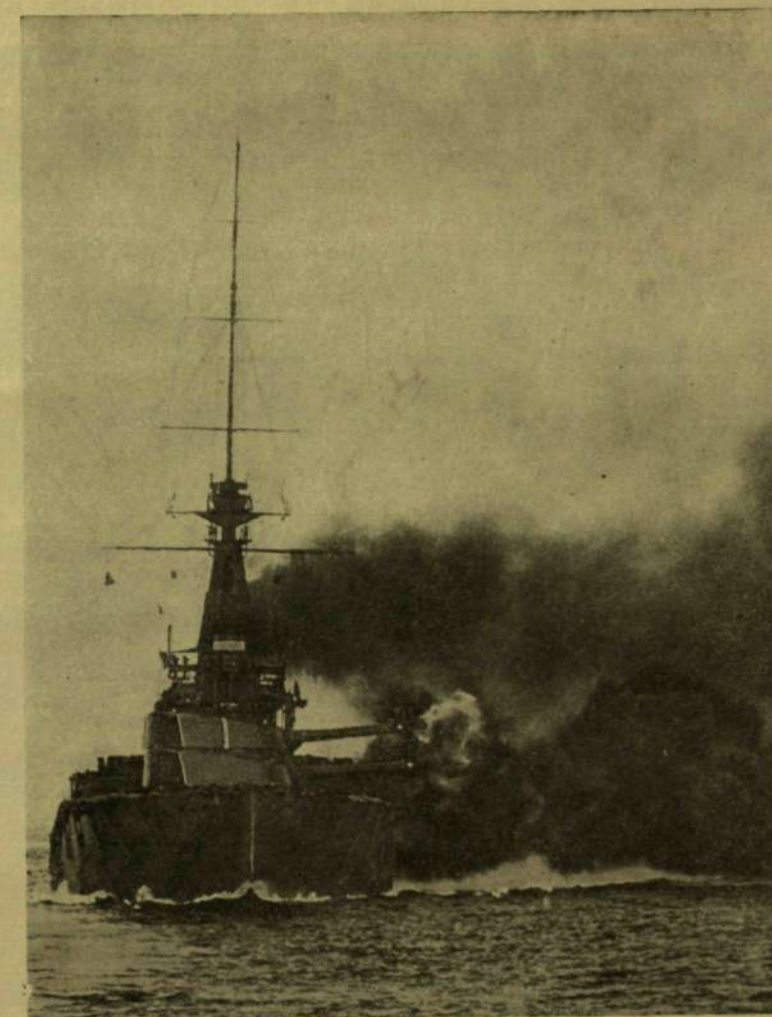
híres angol óvatosságához alig illendő meggondolatlanlanság ezt a körülményt dicsekvésnek pazarolni el, mikor nagyon lehetséges, hogy mint *mentség* sürgősebb és hatásosabb szolgálatot tehet a nagy próbatételre kényszerült angol prestigenél.

Szó sincs róla : az adminisztrációnak nagy, sőt bravuros teljesítménye volt rövid néhány hónap alatt összehozni egy állítólag több milliós hadsereget egy eddig militarizmus nélkül való országban. Ezt Kitchener nagyszerű szervezőképessége is csak egy olyan nagyszerű adminisztrációs készségi birodalomban tudhatta, mint Anglia : a hol a polgári fegyelmesség ép oly fejlett, mint a közlekedés, a közigazgatás és az ipar. Szóval egy tanult, öntudatos és módos nemzet földjén. A hol könnyen lehetett számba venni, összegyűjteni, elhelyezni, felöltöztetni és fölfegyverezni a megfelelő korú és testi alkalmasságú férfiak tömegeit. De kaszárnya, ember, uniformis és fegyver még nem befezett készsége a hadseregnek. A dolog itt csak kezdődik. A hadsereg csak eszköze a győzelemnek, a mire hogy képes legyen, ezernyi elemére van még szüksége annak a szinthezisnek, a mit katonai szellemnek vagy katonai morálnak nevezünk.

A szenvedés, tanulás, türelem, okulás, vezetés e keserves kurzusának kevesebb iskolájával még alig ment neki a döntő vizsgának hadsereg, mint az angol légiók. Mert Anglia nagy buzgalommal készítette elő a háborút : de arra nem készült, hogy ő maga harezoljon. Tudhatja-e azt, a mit nem tanult? A nagy offenzíva első eredménye az volt, hogy az angol hadvezetőség beszüntette a veszteség-kimutatást. Viszont arra, hogy nyereség-kimutatást közöljön, anyag híján, egyelőre nincs alkalm. A rettentően elvezett francia hadsereg még mindig több eredményt tudott elérni a kevésből, mint a friss angol armádia, a mely pedig az utolsó, döntő csapásnak tartogatta és hirdette magát. A londoni lapokban már folyik e büszke hirdető plakátok levakargatásának méla munkája a történelem faláról. Minden jel azt mutatja, hogy másokat kell helyettük fogalmazni. Szöllősi Zsigmond.

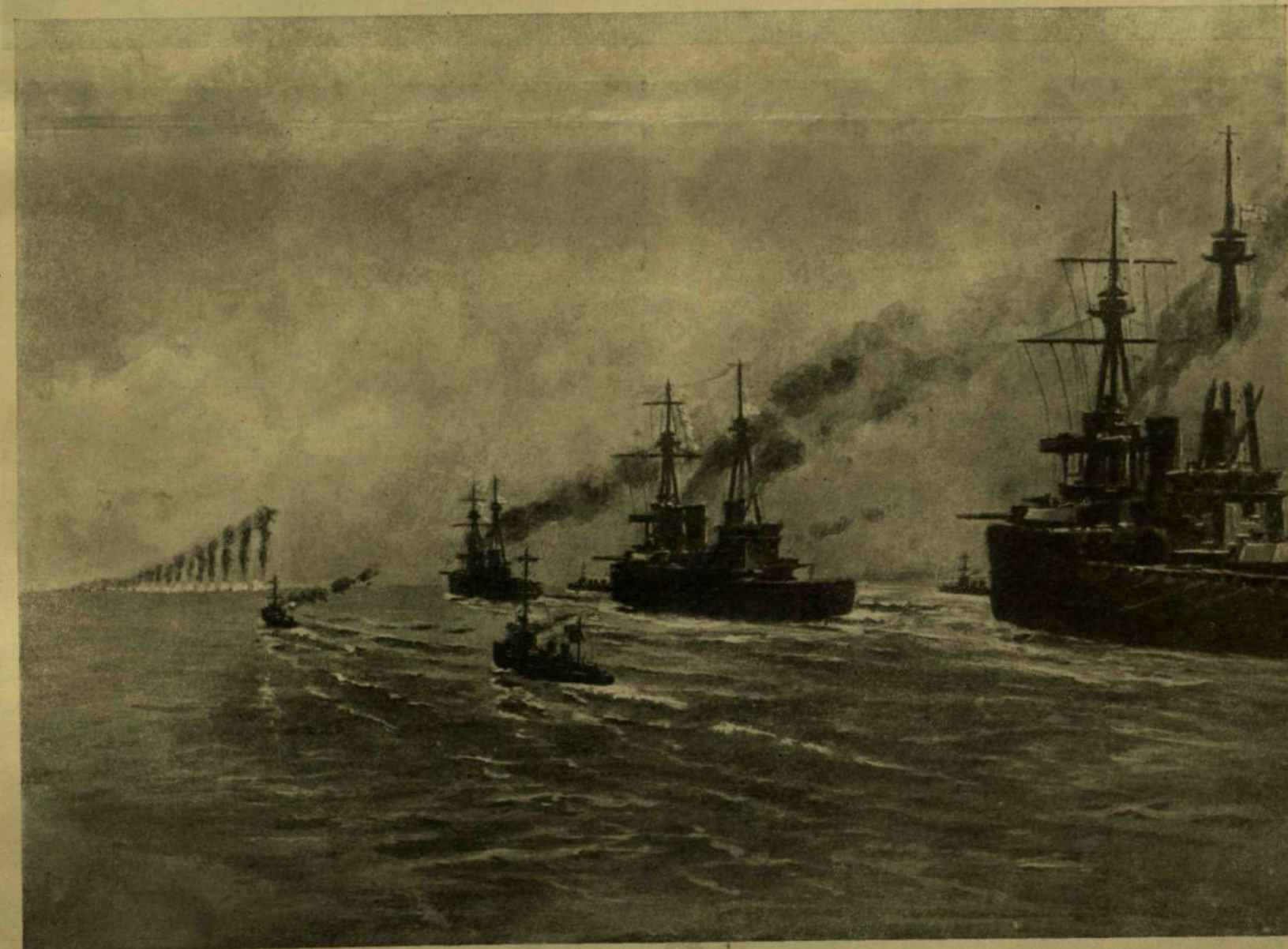
A dreadnought, — mint az angolok mondják — a «fogait mutogatja.»

Egy angol superdreadnought tüzelése az oldala irányában.

A SKAGERRAKI TENGERI CSATA HELYSZINRAJZA.

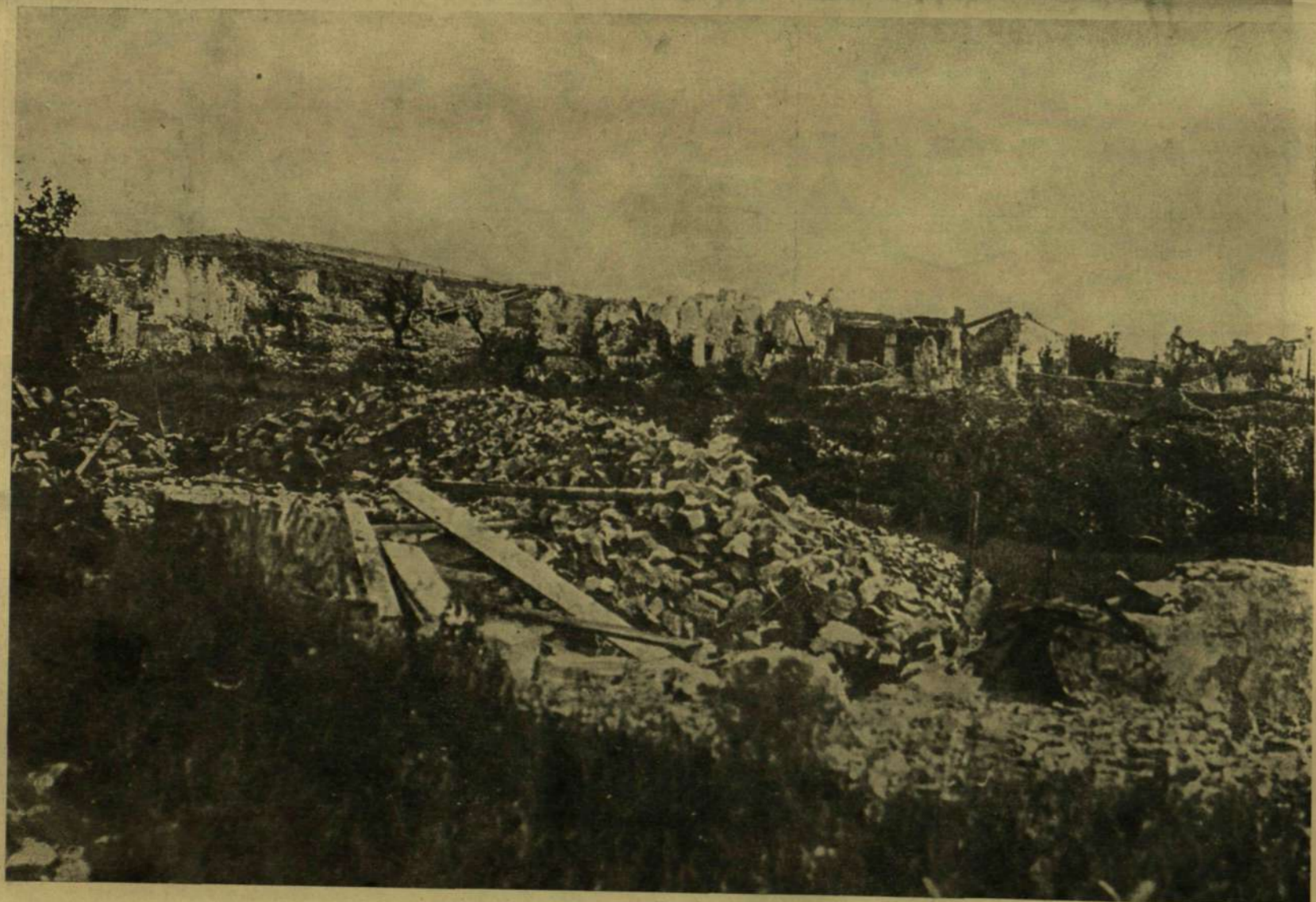
A kép háttérében a csatarendben felvonuló német flotta látszik, május 31-én, a csata legelején. A kép közepét és jobb oldalát elfoglaló hajók az angol flottához tartoznak. Az angol vezető hajó az «Invincible» czirkáló, mögötte az «Inflexible» és «Indomitable» czirkálók, a baloldalon látható kis hajók az «Ophelia» és «Christopher» torpedóhűzők.

A SKAGERRAKI TENGERI ÜTKÖZET KEZDETE AZ ANGOL «ILLUSTRATED LONDON NEWS» RAJZA SZERINT, A MELY GRIFFIN TENGERÉSZTISZT ADATAI ALAPJÁN KÉSZÜLT.

BORGO LÁTKÉPE A SUGANA-VÖLGYBEN.

Jelky Gyula felvétele.

EGY OLASZ HATÁRMENTI FALU ROMJAI.

Török Sándor felvétele.

AZ OLASZ HÁBORÚ SZÍNTEREI.

A MONTE-SANTO HIRES TEMPLOMÁNAK ROMJAI.

MOSAKODÓ KATONÁK A KARSZTBAN.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Írta WALTER BLOEM.

— Nem lehet Jean. Nem birom. Nevezd bolondságnak, nevezd örületnek, nem birom. A hazáért meghalni, arra már öreg voltam, mikor megkezdődött. A szülővárosomért meghalni — ha úgy kell, kész vagyok rá...

A mühlhauseni némán ölelte meg bátyját. Te hős, gondolta, te elszaszi, te franczia, senki sem méltóbb, hogy annak nevezze magát. — Tehát, ebből a témából elég — mondta az orvos. — Beszélj még valamit új reményünkről. Tudsz valami fontosabbat?

— Némi keveset. Bourbonaki most koncentrálnak három hadtestet Besançonnál. Itt fog Lagon felől egy negyedik, délen alakított hadtest hozzácsatlakozni. A csapatmozdulatok, a vasúti szállítások már egy hete folyamatban vannak... Ha a tél nem lesz túlságosan kemény, két-három nap alatt Belfort előtt állhat.

— El se lehet képzelni, Jean... ah, ne reménykedjünk idő előtt... a család borsasztó volna...

A mühlhauseni kivette az óráját. — Ideje már indulnunk... ma este a fiadnál leszünk.

— Hogyan, hát a kislányt elviszed magaddal? — Azt hiszed, megkérdez engem? Belekapaszkodna a kocsimba...

— Ah, Jean... látni bajosan fogod... Ha mégis sikerülne... akkor üdvözlöd a fiamat és mondd meg neki... mondd meg neki, akármilyen lesz is, az apja büszke rá!

XV.

Jean Kűsz fél négy órakor elutazott Strassburgból Philoméne-nál. Mikor kevéssel hat óra előtt megérkeztek a mühlhauseni pályaudvarra, Madame Antoinette Kűsz várta őket, bundában és selyemtől suhogva, három fiával és a vakarcs kis Valentine-nal.

— Itt a szánkó, mama? Philoméne és én azonnal utazunk tovább Belfort felé.

— Belfort felé? Elment az esze? Jean? Bele akarnak rohanni az ellenséges ágyúba?

— Nincs egy pillanatunk sem, veszteni való... tíz perc múlva megy a vonat Dannemorieba...

A piros szolgálati sapkás porosz állomásfőnök udvariasan szalutálva lépett az általános ismert gyáros elé és jelentette, hogy a vasúti kocsi készen áll a fogat számára — parancsolja, Kűsz úr, hogy rászállítsák a szánkót és a lovakat? Az állomásfőnök már két hónapja volt Elszaszban és máris tudta, hogy az itteni szokás szerint egy notabilitás kívánsága annyit, mint a parancs. S ő igyekezett easszimilálódni.

— Természetesen, inspecteur, csak szállítassza rá.

Feszesen szalutálva, mint valami feljebbvalója előtt, eltávozott a hivatalnok, Kűsz úrnak megvető mosoly volt az ajkán. Ezek az éhenkórász poroszok, akármilyen nagyszájúak tudnak is lenni, — a gazdagság és a befolyás előtt ők is csak görnyedeznek... kaszárnyai tónusukat csak a középszerű emberekre árasztják ki.

— Node hát magyarázd meg most már, Jean — Madame, egy lyoni származású temperamentumos délfrancia hölgy, nagyon energikus tudott lenni.

— Philoméne majd elbeszéli, drága Antoinette — nekem jegyeiről kell gondoskodnom és felügyelnem a fogat beszállításánál.

Ezzel eltűnt. A mama mélyen felháborodva interpellálta meg legidősebb lányát és Philoméne közel állva a sírshoz meg kellett hogy győnjön bánatát szeretett unokabátyja iránt.

— És most papa hanyatt-homlok, éjnek idején az ellenséges táborba akar szaladni és még téged is magával akar vinni, te tejfólsz szájú?

A kis leány néma, fájdalomtól eltorzult arccal bólintott igent.

— Így jár az ember, a ki az ilyen gyerekek ségeknek kedvében jár — mérgekedett a mama. — A papa kockázthatja a fejét, de te itt maradsz.

Philoméne ekkor ott kinn a perronon szigorú anyja lába elé vetette magát.

1. A pesti I. honvédegyezred tisztikara. — 2. Indulás a rajvonalba.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

— Csináljon velem, a mit akar, mama — de ezt nem szabad velem tennie... drága, kedves mama, ha valaha szeretett, éresszen el!

Belerejtette égő arcát anyja értékes prémjébe és szívzszakasztón zokogott.

Mikor aztán öt perccel később előállt a vonat, csakugyan ott ült a papa mellett az első osztályban és ujjongva ugrott a nyakába.

— Ah, édes, drága jó papa — most már nem aggodom érte — maga itt van — meg fogja őt nekem menteni.

A vonat csak Dannemorieig járt. A viadukt, amely a falu és a szomszédos baldien között egy patak völgyén vezetett át, fel volt robbantva és még nem lehetett újra helyreállítani. Így hát nem maradt más hátra, mint szánkón tenni meg a további utat Belfortig.

Tulajdonképpen mégis örült terv, fiam... kevéssel hét óra után leszünk Dannemorieban, onnan aztán még négy órai szánutunk van és tizenegy előtt érkezünk meg Belfort elé... fogalmam sincs róla, mi lesz akkor, hol a főhadiszállás... és egyáltalán, hogy fognak minket ott fogadni... Bizonyára mindenki aludni fog, mikor megérkezünk...

— Kérem, kérem, ne beszéljen, papa... ha holnap reggel indulunk volna, elvesztettük volna az egész délelőttöt... pedig életről-halálról van szó, papa...

— De hiszen holnap ünnep van és ünnep-

napon csak nem tartanak a poroszok haditörvénszéket...

— Papa, ezek az eretnekek... mindenre képesek... nem hallja... hiszen még karácsony szent napján is lövöldöznek.

Csakugyan... a csukott kupé-ablakokon át a nyugati szél idáig hozta a lassan továbbgördülő bombázás tompa dobzásait.

Jean Kűsz csendesen tűnődött azon, mennyi ideig tarthat, a míg Bourbonaki hadserege előretörhet a Vogézek lyukából, hogy véget vessen itt a garázdálkodásnak... S esőndben igazat kellett hogy adjon a leányának. Már a hónap huszadika óta folyamatban voltak a csapatmozdulatok Bourgestől keletre. A tovább szállítás nyilván esigalépésben haladhat, mert különben ennyi idő óta már túl lehetnének a Rajnán. És lehet, hogy az elővéd lovasságai már útban voltak Belfort felé. A poroszok talán nesztét vették a vállalkozásnak... és hogy a közeli katasztrófa veszedelmében sokat fognak bajlódni két francitireur életével... azt bizony komolyan kétségbe kellett vonni. Ő pedig a fejébe vette, hogy megmenti az unokaöccsét... Ezzel tartozik neki és kis kedvencének itt...

A fogat kiszállítása Dannemorieban gyorsan ment, a kényelmes híd segítségével, a melyet a német pionérok a tűzvérségi anyag kiszállítására építettek. Most azonban komoly akadály állt elő: az állomás-parancsnok, egy badeni land-

1. A pesti I. honvédegyezred zászlócai és önkéntesei. — 2. Lovak a Karsztban.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

wehr-kapitány kijelentette, hogy nem bocsáthat polgári fogatot az ostrom-zónába. Hosszas tárgyalás után végre ráállott, de adott melléjük fedezetül két embert, két hatalmas legényt badeni kepiben, egyszerű fekete kapuczis kabátban, feltűzött szuronyal a fegyverükön. Az egyik a kocsis mellett a bakon foglalt helyet, a másik — borsasztó! — magában a szánban ült le a hátsó ülésre. Némán és mozdulatlanul ült ott, jelenlétét csak a szivar izzásáról lehetett észrevenni, melyet Kűsz úr a szájába dugott s a roppant füstfellegeken, a melyeket az utasok arcába eregetett.

Egészen elviselhető szánkázás volt. A keményre fagyott országúton gyors tempóban lehetett menni. A kocsis bundákat és takarókat hozott magával s az ura és a kisasszony jól be voltak bugyolálva. Csakhamar jótékony felálom borult az utasokra. Minden csendes maradt, a bombázás is elhallgatott, mióta az utasok elhagyták a vonatot.

Hirtelen felriadtak álmukból. Mogorva állj, ki vagy! hangzott elébük.

A kocsis, svájci német vállalta magára a badeni kísérő katonákkal együtt a kimagyarázkodás szerepét. Foursemogne, egy az országút mellett falu bejáratánál voltak, esti tíz óra volt. A katonák kiszálltak, az őrség altisztje is adott egy embert kíséretül és három fegyveres ember kíséretében vonult a szán lépésben a

faluba az őrség helyisége elé. A szolgálattelvő altiszt kijelentette, hogy parancsot kell kérnie a helyőrség parancsnokától. Szerencsére ünnep van: a tiszt urak valószínűleg az Aranysasban boroznak még. Csakugyan, a falusi kocsmában még ki voltak világítva az ablakok. Csakhamar vagy egy tucatsz német tiszt tódult ki az utcára, kihevülve, szivarozva, elálmélkodva és jól mulatva azon, hogy a bundák tömkelegéből egy drága prémből öltözött civíl-ember és — a mennydörgős mennykőbe! — egy nagyon csinos bakfis-leány hámozódik ki... Az urak azonnal nagyon udvariasak és kedvesek lettek... de a helyi parancsnok, egy hatalmas szürke körszakállú ezredes váltig azt tanácsolta nekik, hogy ne folytassák az utat. Bavillier felé éjjel egyáltalán nem lehet eljutni, másodsor meg ő nincs is feljogosítva, hogy át bocsássa őket... az uraságoknak el kell fáradni az ostromló hadtest parancsnokának, Tresekow ő exczellenziájának a főhadiszállására... Az a főhadiszállás Fontaineiben van a Rajna-Rhône csatorna mellett — ez pedig még négy órai út jeges mellékutakon... Monsieur és mademoiselle jobban teszik, ha kiszállnak és segítenek az uraknak a karácsonyi püncs elpusztításában — majd szállásról is gondoskodunk számukra.

Kűsz úr hajlandó volt kapitulálni — de egy pillantás a kis Philoméne elfojtott fájdalomtól vonagló arcára megingatta.

Ebben a pillanatban az urak egyike, a ki csak most lépett ki felöltött köpönyeggel a kocsmából és csudálkozva tudakozódott baktársaitól a szokatlan esetről, odalépett a szánkóhoz — egy nagy, karcsú, magasra nőtt ember, kinek világosszöke haja és bozontos körszakállá szinte kivilágított a kocsmablak fényében. Balkarját fekete kötésben hordta, jobbával udvariasan szalutált tábori sikkján.

— Bocsánat, monsieur és mademoiselle, — nem tudom, uram, emlékszik-e még rám — néhány hét előtt szerencsém volt a kedves bátyja házában Strassburgban szállásolni... Eggermann hadnagy vagyok...

— Ah — felelt Jean Kűsz nem nagyon lekötözve. Persze hogy emlékezett, de azt nem szükséges kimutatni, különben is hogy folyt le az a dolog? Igen, meg voltak elégedve a bekvártélyozottakkal.

— Kűsz úr, boldog lennék, ha némileg leróhatnám a hálamat a sok jószágért, a melyet a bátyja-ura házában élveztem. S ezt teszem, mikor nyomtatékosan azt tanácsolom, fogadja el az ezredes úr ajánlatát. Maradjon itt éjszakára. Legalább is négy órai borzalmas utazás van még előttük, nagyon kérdéses, hogy a nagyon megszállott Fontaineiben, a hol három vezérkar is szállásol, talál-e egy zugot a maguk s csak egy nyitott felszert is a lovak számára — nem is szólva arról, hogy az egész helyőrséget a legmélyebb álomban találják. Még szerencsénk, hogy itt segítségre kész embereket találtak — vegyék hát hasznát ennek az örvendetes véletlennek. Holnap reggel aztán örülni fogok, ha szabadságot kérhetek a parancsnoktól és vezetőjüket lehetek.

Philoméne hasztalan könyörgött — Kűsz úr belátta, ennek az úrnak igaza van. Két perc múlva a két utas az alacsony kocsmában ült, egy tarka papírral innepélyesen feldíszített karácsonyfa alatt, a melyen hamar felragasztottak és meggyújtottak néhány friss gyertyát — s egy tucatsz porosz tiszt körében, kellemesen melegítő püncs mellett...

A helyzet elképesztő volt. Jean Kűsznek némi időbe tellett, a míg ura lett.

Annál hamarabb beletalálta magát a helyzetbe a csinos kis Philoméne. Anyjának hasonmása volt s apja alemann nyeresége mellett a telivér francia nő képét mutatta. Mulatságos kíváncsisággal jártatta végig csillogó fekete szemeit és szélesvállú, barna arcú, viharvert, torzonborz szakállú férfiak körén, a kik kopott, foltozott kabátjaikban, egykor piros, most piszkos barna gallérral jártak és királyi módon mulatott göröcsös igyekezetükön, hogy ugyancsak megnövekedett elzottságukon uralkodjanak.

Az urak tapintatosan leküzdötték nyilvánvaló kíváncsiságukat a kalandos utazás ezéja iránt, a mely ezeket a váratlan karácsonyi vendégeket közéjük sodorta. Kűsz úr azonban maga is sokkal kíváncsibb volt, hogy házigazda nézetét hallja vállalkozása sikeréről, semhogy meg tudta volna állani, hogy ne beszéljen róla.

Rémületére észrevette, hogy az urak arca zavartan és ellenkezve elkomorodik.

— Ah — mondta az ezredes, a ki az asztalnál elnökölt és a ki mint valamennyien, erős német akcentussal, de folyékonyan beszélt franczián — ez az eset! Nem is kell, hogy tovább beszélje — máris tudjuk... Nohát, tisztelt uram, akkor az a könnyelmű fickó unokaöccse — az, úgy-e bár? — gonosz egy dologba ártotta bele magát... Francitireurnak függenie kell, ha elcsipik — ez már régóta megállapított gyakorlat.

Erre a szóra a kis francia lány egy felsikoltott, hogy az urak mind összerendezték.

Jean Kűsz keblére vont a leányát.

— Anyyira aggódom az unokabátyja életéért, szegény kis Philoméne — játszópajtások gyermekkoruk óta...

— Vigasztalhatatlan vagyok, mademoiselle — mondta az ezredes megzavarodva. — Ezerszer bocsánatot kérek... nem is gondoltam rá, milyen közelről rokona a fiatal... urak...

Mégis csak barbárok — gondolta Jean Kűsz.

— Nyugodjon meg, mademoiselle, — mondta Eggermann hadnagy. — Csak ma reggel bocsátottak el a La Chapelle-i kórházból és parancsnokom, Muschke alezredes, a ki velem együtt volt kvártélyban a nagybátyjánál, még most is ott fekszik. Holnap reggel azonnal táviratozni fogok neki és mi ketten majd szöszlök leszünk

ő exczellenciájánál... Mindenesetre — komoly a dolog, azt megértheti ön is...

— Hiszen azért vagyunk itt, uraim, — mondta a gyáros. — A bátyám túlságos kötelességtudásában nem számhatta rá magát, hogy elhagyja helyét mint Strassburg polgármestere — így hát én indultam utnak...

Az urak hallgattak... de Jean Kűsz mintha a homlokáról olvasta volna le gondolataikat: a polgári közigazgatás — mit ért a polgári közigazgatás a mi katonai helyzetünkhöz? Mit elegeedik bele a mi haditörvényeségi igazságszolgáltatásunkba?

Az a lappangó rivaltság volt ez a katonai és polgári hatóságok között, a melyet Jean Kűsz többször figyelt meg, mint a betolakodók sajátosságát. És mind alábbzállott a bátorsága.

— Bocssásk meg vakmerőségemet, uraim... én azt hiszem, a német hadsereg nem kerülne semmi veszélybe, ha egy elszárat patricius-családnak a fiát, a melynek feje a legbuzgóbban működik közre azon, hogy rendezett viszonyokat teremtsen az itteni lakosság és az önkönfításai közt...

— Igaz, igaz, — mondta az ezredes — csak-hogy... az igazság? Hol marad az igazság?

— Oh uraim, hiszen háborúban vagyunk... ilyenkor a jog elvei ki vannak kapcsolva. Hiszen kérhetném azt is, hogy mi jogon... bocsánatot, semmi sincs tőlem távolabb, mint hogy önöket meg akarjam bántani, csak akademiának és félig tréfásan kérdem — mi jogon ünek önök itt, francia területen?

Az urak arca megmerevedett. — De papa! — suttogta aggodalomtól reszketve a leány apjának. — Hallgasson, könyörögök...

Eggermann úr az elszászai védőjének érezte magát és könnyed hangot erőltetve, szólt: — Nagyon érdekesnek találom, uraim, hallani egyszer egy régi elszász ember véleményét a küszöbön álló annexióról. Ragadjuk meg hát az alkalmat hálásan.

A tiszték arcán egy kissé enyhült a feszült kifejezés.

— Valóban — mondta az ezredes — az olyan szempont, a mely alatt a társalgásnak ezt a... meglepő fordulatát talán elfogadhatjuk. Előbb azonban ajánlom, igyunk egyet. Mire óhajtanak inni?

— Mielőbbi, mindkét félre tisztességes és üdvös békére — mondta Jean Kűsz nagyon udvariasan. Bravó-kiáltások hallatszottak mindenfelől és összecsendültek a poharak a párolgó italal. A helyzet, úgy látszott, meg van mentve...

— Zászlós, friss töltést! — Engedje meg, mademoiselle Kűsz — mondta Eggermann úr — hogy a reményeire igyak...

— Oh, milyen jó ön, uram... — És egyuttal a védenze szeretetreméltó nővéreinek egészségére — az unokatestvére, Cécióle Kűsz kissaszony egészségére... Hogy van ő?

— Oh, egész jól, uram — ma dében beszéltem vele Strassburgban... nagyon sok szépet beszélt nekem önről, Eggermann úr...

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI

Julius 6. Bukovinában nincs jelentősebb esemény. A Dnyesztertől délre a harc folyik. Szadzakánál az ellenség túlerővel behatolt állásunkba. Hat kilométernyi kiterjedésben egy 8000 lépésnyire odább nyugatra berendezett védelmi vonalat állítottunk meg és ott minden további támadást visszavertünk. Kolomeától délnyugatra és északnyugatra állásainkat az ellenség erőit szívesen szemben megvédtük. Buczaertől délnyugatra harcunkunkat heves harcok után a Kopropicz-patakokba vittük vissza. A Strykanyarlatnál, Kolkítól északra tegnap is elkecseregett és váltakozó alakulása harc folyt. Hindenburg tábornagy hadseregét Rigától délkeletre, ugyancsak Postav és Visnev között az arcvonal számos részén az oroszok több részleges támadását visszaverték. Rigától délkeletre ellentámadással ötven orosz elfogtunk. Lipót bajor herceg tábornagy hadseregétől délre, mely különösen Gorodisce környékén és Darovtól délre igen heves

volt, mindenütt javunkra dönt el. Az oroszok vesztesége ismét igen jelentékeny. A nyugati harczterén a tengerparttól az Ancre-patakig a tüzérségi tevékenység időközönként fokozódott. Az Ancre-patak és a Somme között, ugyancsak innen délre a harc tovább folyt. Thiepvalnál az angolok csekély előrelépését ellentámadásokkal kiegyenlítették. Tovább délre egy előretolt árok kiugrójában sikerült az ellenségnek lábat megvetni. A Somme völgyében kiürítettük Hem falu maradványait. Belloy-en-Santeret a francziák elfoglalták. Estréesnél a harc folyik. Francia gáztámadásoknak nem volt semmi eredménye. Az Aisne területén az ellenség keskeny arcvonalon Ville au Boistól délre sikertelen támadást kísérelt meg, a mely komoly veszteséggel járt rá nézve. A Maas balpartján ránk nézve kedvező kisebb gyalogsági harcok voltak. A folyó jobbpartján a Vaux-erődtől délnyugatra fekvő erdőben ellenséges előretöréseket éppen úgy visszautasítottunk, mint az ellenségnek tegnap hajnalban a Batterie de Damloup visszafoglalását célzó kísérleteit. A Thiamont-mű környékén vívott harcokban tegnap 274 főt foglyot ejtettünk. Chazellesnél (Nenilletől keletre) egy német felderítő osztag 31 fogollyal és jelentékeny zsákmánnyal tért vissza állásába. Cambraytól délnyugatra tegnap reggel egy ellenséges repülő csekély magasságból bombával támadt egy álló kórházvonatra; hat sebesült meghalt.

Julius 7. Bukovinában csapataink tegnap eredményes harcokban 500 oroszot fogtak el és négy gépfegyvert zsákmányoltak. Délkelet-Galicziában Delatyn és Szadzka között alpesvidéki landwehrezerek hősiesszen ellenállva számos orosz támadást hiusítottak meg. Odább északra Kolki vidékén változatlan helyzet mellett nincs nevezetesebb esemény. A Strykanyarlatban Kolkítól északra küzdő eszászai és királyi csapatok, a melyek négy héten át a háromsorosra, sőt három—ötzörőre fokozódott ellenséges túlerővel szemben helytálltak, tegnap azt a parancsot kapták, hogy legelősi vonalaikat, a melyeket kettős átkarolás fenyegetett, visszavegyék. Kolkítól nyugatra közelbélő német csapatok és a Kolodjánál küzdő lengyel légión felállózó magatartása által támogatva, ez a mozdulat az ellenség által meg nem zavarva volt végrehajtható. A Baranovicztól északkeletre küzdő osztrák-magyar haderő harczvonala a tegnapi nap csendesen télt el. Az ellenség a szövetségesek ottani állása elleni utóbbi támadásainál rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett. Hindenburg tábornagy arcvonalán ellen az oroszok folytatták vállalkozásaikat. A Narocz-tól délre jelentékeny erővel támadtak. Heves harc után Smorgontól északkeletre és más pontokon könnyűszerrel visszavertük őket. Lipót bajor herceg tábornagy hadseregétől délnyugatra az ellenség gyengébb előretöréseit eltekintve, az utóbbi napokban megtámadott arcvonalon általában nyugalom van. Linsingen tábornok hadseregétől a Czartorjisz felé előugró éket Kostuchovkánál és Kolkítól nyugatra szárnyaira gyakorolt túlerő nyomás miatt feladtuk és rövidebb védelmi vonalat választottunk. Sokul mindkét oldalán az oroszok támadásai nagy veszteségeik mellett összeomlottak. Lucktől nyugatra és délnyugatra a helyzet változatlan. A nyugati harczterén a Somme mindkét oldalán éjjel is folytatott, ránk nézve nem kedvezőtlen lefolyású élénk harcok voltak. Ezeknek gyújtópontjai a Contale Maisontól délre fekvő vidék, Hem és Estrées voltak. A Maastól keletre a Froide Terre-hegyháton, valamint a Vaux-erődtől délnyugatra levő erdő-állásaink ellen széles arcvonalban intézett erős francia támadások az ellenség jelentékeny veszteségei mellett meghiusultak. A többi arcvonalon több ízben volt járőrharc. Valenciennestől délnyugatra egy francia repülőgépet zsákmányoltunk. Peronnenél és Vouzierstől délnyugatra ellenséges repülőgépet légiharcban lezállásra kényszerítettünk. Az olasz harczterén a Doberdo-szakaszán a tüzérségi tevékenység újra feléledt. Selztől keletre gyalogsági harcok is fejlődtek ki, a melyek azzal végződtek, hogy csapataink összes állásait teljesen megvédték. A Sugana-völgytől délre nagy olasz haderő támadt a Cima Dieci és a Monte Zebio közötti arcvonalunk ellen. Az ellenség mindenütt — helyenként kéztusában — visszavertük.

Julius 8. Bukovinában csapataink az ellenséget a felső Moldava völgyébe vetették vissza. A Pruth felső folyásánál és a Dnyesztertől délre tegnap a harci tevékenység csekély volt. Buczaertől nyugatra és északnyugatra az oroszoknak több nagy hevésséggel véghezvitt támadása hiusult meg. Lucktől délnyugatra az ellenség vonalait újra hátrább szorítottuk. A Strykanyarlatban Kolkítól északra visszavett haderő elérte a számára kijelölt területet. Az ellenség csak egyes pontokon nyomult utána. A Baranovicztól északkeletre küzdő osztrák-magyar és német csapatok ellen az ellenség tegnap újra nagy tömegeket állítva harcba, intézett rohamokat. Az összes támadások megsemmisültek.

Julius 9. Bukovinában csapataink, melyek közül különösen a nyugat-galicziai 13. számú gyalogezred tünt ki, harczalát kiterjesztették Breznánál a Moldaván való átkelését Kolomeától délnyugatra orosz csapatok Mikuliczynen túl tapogatózva igyekeznek előre. Kelet-Galicziában egyébként változatlan helyzet mellett nincs nevezetesebb esemény. Volhyniában és a Stochod mellett Stobychovánál orosz támadásokat vertünk vissza. Baranovicztól északkeletre a szövetséges csapatok harczvonala újra erős orosz támadó oszlopok omlottak össze. Repülőink Dubnától északnyugatra egy bebizonyítottan csakis egy orosz hadtesttörzstől megszállott majorscsoportra bombákat dobtak le. Az ellenség a veszélyeztetett házakra nyomban felvonta a géni lobogót. Lipót bajor herceg tábornagy hadseregétől délnyugatra az oroszok a tegnap említett arcvonalak ellen még többször megismételték erős támadásaikat, a melyek legnagyobb veszteségeik mellett ismét összeomlottak. A két legutóbbi nap harcaiban két tisztet és 631 főt legénységet elfogtunk. A nyugati harczterén a Sommetől északra az angolok és francziák folytatták támadásaikat, a melyeket az ovillers-mametz erdő-arcvonalon, valamint Hardecourt mindkét oldalán kivétel nélkül igen véresen visszavertünk. Az ellenség a Trones erdőcske ellen hat hiábavaló rohamot intézett. Hardecourt faluba sikerült benyomulnia. A Sommetől délre a francziák a legnagyobb hevésségre fokozták tüzérségük tüzelését. Részleges előretöréseik meghiusultak. A többi arcvonalon részben élénk tűzharcok, ellenséges gázvállalkozások és járőrharcok voltak. Az utóbbiak során Armentièresstől keletre az apremonti erdőben és Markirchtől nyugatra néhány foglyot ejtettünk. Mulzer hadnagy Miramontnál előtt egy nagy angol harci repülőgépet. A császár 6 felsége az érdemes repülőbiztonsági szolgálatai elismeréséül a pour le mérite rendjelet adományozta. Arrastól délkeletre egy ellenséges repülőgépet védőtűzünkkel leszedtünk. Egy másik, a mely légi harc után Arrastól délnyugatra az ellenség vonalain túl lezuhant, ágyúttűben pusztult el. Az olasz harczterén az Isonzo-harcvonalon a tüzérségi tüzelés tart. Görzre és Ranzianóra az esti órákban hevesen tüzeltek. Utóbbi helységeknél az olasz tüzérség főcélpontul a világosan megjelölt tábori kórházat szemelte ki. Az olaszok kisebb támadó vállalkozásai a görzi hídnél és a Monfalconétól keletre fekvő hegyhátnál meghiusultak. Éjjel tengeri repülő járműveink egy raja bombákat dobott le Pierisre, San Canzianóra, Bestignára és Adriaművekre. A Sugana-völgytől délre levő arcvonalunk erős tüzérségi tűz alatt áll.

Julius 10. A tegnapi nap aránylag csendesen

telt el. Az ellenség egyes előtöréseit visszautasítottuk. A nyugati harczterén a Somme mindkét oldalán a súlyos harc tovább tart. Vitéz csapatunk minduntalan visszautasítja a támadót rohamállásába és a hol az egymásután sűrű hullámokban támadó ellenség elől átmenetileg ki kellett térniük, ott egy ellentámadással ismét visszavetették az ellenséget. Így rohammal újból elragadtuk a Trones-erődöskét az oda benyomult angoloktól, La Maissonette majort és Barleux falut pedig a francziáktól és Herbecourt irányában előretörő magunkat. Ovilersért szakadatlanul folyik a küzdelem ember ellen ember. Biaches faluban a francziák megvetették lábukat. Barleux és Belloy között intézett számos támadásuk legnagyobb veszteségeik mellett egytől-egyig összeomlottak. Tovább nyugatra zárótűzünk megakadályozta őket abban, hogy árkaikat elhagyják. A tenger és az Ancre között, az Aisne vidékén, a Champagneban és a Maastól keletre a tüzérségi harcok időnként megélenkülték. Gyalogsági tevékenységre Warnetonól nyugatra, Armentièresstől keletre, Tahure vidékén és az Argonnek nyugati szélén került a sor, a hol előretörő francia csapatok visszavetettük. Hulleuchnál, Givenchynél és Vauquois irányában jó eredménnyel robbantottunk. Az Isonzo-harcvonalon a harci tevékenység a tüzérség tüzelésére és légiharcokra szorított. Tengerészeti repülőgépműveink az Adria-művekre újra bombákat dobtak. A Brenta és az Etsch közt több helyen elkecseregett harc folyt. A Cima Dieci-től délkeletre lévő vonalaink ellen alpinókból álló nagy haderő több támadást intézett, a melyeket azonban a 17. és 70. számú gyalogezredeink osztagai az ellenség leg súlyosabb veszteségei mellett visszavertek. Több mint 600 halott olasz felsziki árkaik előtt. Éjjel az olaszoknak egy ellentámadása meghiusult a Monte Interrotto vidékén. A Brand-völgytől keletre fekvő szakazon alpinók Valmorbiánál és a Monte Cornónál támadtak, elfoglalták az utóbbi hegyet, de bátor tiroli országos lövészek egy ellentámadása következtében ismét elvesztették. Katonáinknak itt 415 olasz adta meg magát.

Julius 11. Bukovinában nincs nevezetesebb esemény. A Czeremos mentén, Zabienél csapataink orosz előretöréseket vertek vissza. Odább északra a Stochod felső folyásánál a harc szünet, — portyázó különítményeinknek Burkanov melletti eredményes vállalkozásaitól eltekintve — még tart. Sokulnál túlerőben lévő orosz csapatok támadásai akadályainknál omlottak össze. Az ellenség hasz-

talán erőlködött, hogy visszaözlön tömegeit ágyúinak és gépfegyvereinek tüzelésével állítsa meg. Hulevicznél, a Stochod mentén, az ellenséget német és osztrák-magyar csapatok elkecseregett és váltakozó lefolyású harcok után visszavetették. Az ellenségnek a Stochod vidékén megkísérelt különböző előretörései is teljesen meghiusultak. — A tengerparttól Piszking terjedő harczvonalon nem volt jelentős esemény. Piszkingnél nyugalom volt. A város kiürítéséről szóló orosz jelentés légből kapott. A Stochod-vonal ellen az ellenség sok helyen hiába támadt, így különösen Czerevisznél, Hulevicznél, Korzinnél, Janovkánál és a kovel—rovnió vasut mindkét oldalán nagyobb erővel. Hulevicznél erős ellenlökéssel eredeti állásán túl is vetették vissza. Ezekben a harcokban az ellenség több mint 700 foglyot és 3 gépfegyvert veszített. A nyugati harczterén az Ancre és a Somme között az angolok a Bapume—Albert közti ut mindkét oldalán delután és éjjel széles arcvonalon nagy erővel támadtak. Az utólól északnyugatra, mielőtt még közelharcokra került volna a sor, halomra löttük őket. Az utólól keletre a Contalmaisson falu és Mametz erdő déli szélén heves harcok fejlődtek ki. Az ellenség ismételt kísérletei, hogy a tronesi erdőcskét ismét kére kerítse, nagy, véres vesztesége mellett és 100 foglyos visszahagyásával meghiusultak. A Sommetől délre szerezzen-francziáknak a La Maissonette-megaslát ellen intézett rohamát megsemmisítő tüzzel fogadtuk. Néhány szerezzen, a ki vonalainkig jutott előre, szorongharczban elesett vagy fogságba került. A tegnap jelentett Barleux elleni ellentámadás alkalmával öt tisztet és 147 főt legénységet elfogtunk. A tüzérségi tevékenység az egész harczterületen jelentékeny volt. Belloy és Soyecourt között zárótűzünk lehetetlenné tette az ellenségnek minden támadási szándékát. A Maas vidékén nagyon élénk tüzérségi harcok folytak. Az arcvonal többi részén helyenként fokozott tüzelés és több eredménytelen ellenséges gáztámadás. Ellenfeleink járőrei és felderítő osztagai élénk tevékenységet fejtettek ki. Mindenütt visszavertük őket. Leintreynél (Lotharingiában) egy német osztag terjedelmes robbantás után behatolt a francziák erősen megrongált állásába és hatvan embert elfogott. Lussetól délre is szállított be foglyokat egyik járőrünk.

Julius 12. A Hordie-magaslaton, Mikuliczynstől délkeletre, csapataink az oroszok hét előretörését vertek vissza. A Stochod aló folyásánál is újra meghiusult az ellenség több támadása. A Sto-

chodnál harczoló szövetséges haderő a legutóbbi két napon 2000 embert fogott el és 12 gépfegyvert zsákmányolt. A nyugati harczterén a jul. 10-én delután a bapume—alberti ut mindkét oldalán és a mametz erdőben, valamint a tronesi erdőcskében és attól délre megkezdett új harcok elkecseregett hevésséggel folytak. A Sommetől délre a francziák az élois—soycourt arcvonalon intézett nagy számbú támadásuk alkalmával erősen kudarcot szenvedtek. A támadás tüzelésükben teljesen összeomlott. Ugyanugy visszazönlöttek kiindulási állásukba nagy veszteségek között azok a gyengébb erők, a melyek a La Maissonette-Barleux ellen voltak irányítva. A Campagne-arcvonal számos helyén, így Reimstól keletre és délkeletre, valamint Massigetől északnyugatra, továbbá Flireytől északnyugatra francia részletámadásokat visszavertünk. A Maas területén a folyótól balra, csak kisebb harcok játszódtak le. A folyótól jobbra, Souville és Lauffie erdőkhöz közelebb toltuk állásainkat és ez alkalommal 39 tizedet és 2106 főt legénységet elfogtunk. Erős ellentámadásokat simán visszavertünk. Dixmuidentől délnyugatra, Cerny-től délnyugatra (Aisne terület) és Fetterhausen-től keletre német járőrvállalkozások sikerrel jártak. Athienél, Peronnétól délre egy angol két-fedelű vonalainkban leszállásra kényszerítettünk. Soyecourt-nál egy ellenséges repülőgépet lezuhant, egy másikat pedig Chattancourt-nál védőtűzünkkel lelőttünk. Dombarnél, a Maastól nyugatra repülőink lelőtték egy kötött léghajót. A Sugana-völgytől délre csapataink tegnap délelőtt az olaszoknak egy a Monte Rasta ellen intézett erős támadását verték vissza. Az ellenség gyalogsága rövid távolságra fekvő maradt, de tüzérségünk oldalozó tüzelese arra kényszerítette, hogy az esti órákban hátrább vonuljon vissza, a mely alkalommal több mint ezer embert veszített. A harcvonal többi részén a harci tevékenység a megszokott határok közt maradt. Egyik repülőnk a speziai tengerészeti arzenálra bombákat dobott le és sérteletlenül tért vissza.

Előfizetési föltételeink: A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona. A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyed-évre 6 korona, félévre 12 korona. Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

LOHR MARIA (KRONFUSZ) A főváros első és legnépszerűbb... GYÁR és FŐÜZLET: VIII. Baross-u. 85. Telefon: József 2-37.

Alapítva 1810-ben. Haltenberger Béla Kassa ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. A GYÁR TELJES ÜZEMENBEN VAN. Gyászesetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkivül.

Érdekes ujdonság!

legyőzhetetlen ország Irta: Dödy Ára 2 korona Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvárúsnál

LISZKA VIZ szeplő ellen a legbiztosabban ható szer. Ára 2 korona.

HOPPSZA SÁRI Fáj, fáj a szívem Te kis angyal hanglemekből állandóan ujdonságok WÄGNER „Hangszer-Király”-nál Budapest, József-út 15. Beszélőgépek 50 koronától 500 koronáig. Árjegyzék ingyen. — Előleg küldendő.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anámia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kétszínű hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve! Számos kiállításon díjazva. — Kis palack 2 korona 60 fill., nagy palack 3 korona 80 fill. Készíti: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerész, Árad, Szabadság-tér.

Most megjelent érdekes ujdonság: A sárga kérdés Emberföldrajzi és politikai tanulmány Irta: SEBŐK IMRE dr. Ára 1 korona 50 fillér Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvárúsnál

Az összes a betegápoláshoz való GUMMIÁRUK nagy rakta, n. m.: gummi övszerek, gyermek-szopókák, játszó-szopókák, Soxhlet apparátusok, gummi utazó irrigátorok, fecskendők és bidetek, gummi légpárnák, utazópárnák, gummi fűrdőkádák stb. Árjegyzék ingyen és bérmentve küldhető. KELETI J. higiénikus gummiárúk és betegápolási eszközök gyára Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.

Margit-Crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépség szerze, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehatásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményt vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, szírtalan vegytiszta készítmény, amely a külföldön nagy feltűnést keltett. **Ára 1 korona.**

Margit-szappan 70 fill. Margit-pouder 1 K 20 fill.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.

Kapható minden gyógyszertárban, illatszár- és drogaszletben.

A magyar katona aranykönyve

Katonáink hőstettei a világháborúban.

WOINOVICH EMIL Kézreműködték: REICH ÁRPÁD
cs. és kir. gyalogsági tábornok vezetés alatt szerkesztette m. kir. honvédtusár-alezredes
VELTZÉ ALAJOS és SEBŐK ZSIGMOND.
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir. hadilevelár osztályfőnöke.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Vadászportot üzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

czimű egyedüli magyar nyelvű eb-tenyésztési szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-évre 3-50 kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

ÚJ KÖNYV!

Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban

WOINOVICH EMIL Kézreműködték: REICH ÁRPÁD
cs. és kir. gyalogsági tábornok vezetés alatt szerkesztette m. kir. honvédtusár-alezredes
VELTZÉ ALAJOS és BENEDEK ELEK és BENEDEK MARCELL
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir. hadilevelár osztályfőnöke.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamara-
tól fenntartott nyitólétes, három évfolyamos
Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA
POZSONYBAN.
Érettségi vizsgálat. Álláskönyv. Internátus.
Értelműsítő kivételre külső az igazgatóság.

Érdekes ujdonság!

A mai magyar művészet Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Gyöngyösy Nándor Előszóval ellátta: Paka Gyula

Cikkeit írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSŐ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban.

Rendeléseknél szivesked-
jék lapunkra hivatkozni.

A kultúra tükré

STEINHOFFER KÁROLY

műve:

A KÖNYV TÖRTÉNETE

I. rész:

A magyar könyvnyomtatás és könyvkereskedelem rövid története a legrégebb időktől napjainkig

II. rész:

A könyv történeti fejlődése

A két rész ára 3 korona.

Megrendelhető:

Lampél R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 23

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegyő-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika“-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

PODGORA.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

Bad-Nauheim

Taunuson Frankfurt Main mellett. — Nyári és téli gyógyüzem. Kiváló gyógyeredmény szívbetegségek, izom- és ízületi betegségeknél, közhvény, hátgerincz, női- és idegbajoknál. Az összes modern gyógyeszközök. Gyönyörű park és erdei sétányok. Háboruban résztvevőknek kedvezmény. Prospektust és felvilágosítást nyújt:

„Geschäftszimmer Kurhaus Bad-Nauheim.“

Az osztrák-magyar, török és bolgár hadsereg és tengerészet labaddozó-otthona Bad-Nauheimban a szövetséges hadsereg csapat- és egészségügyi tisztjeit díjtalanul veszi fel.